

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**Проект Закону про внесення змін до Закону України
"Про житловий фонд соціального призначення" щодо захисту житлових
прав внутрішньо переміщених осіб
(реєстр. № 7304-1 від 01 грудня 2017 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 28 лютого 2018 року (протокол №67) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України "Про житловий фонд соціального призначення" щодо захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб (реєстр. № 7304-1 від 01 грудня 2017 року) (далі – Законопроект), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та Солодом Ю.В.

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є законодавче вирішення житлових проблем внутрішньо переміщених осіб шляхом надання їм права на взяття на соціальний квартирний облік.

Законопроектом пропонується:

надати право на взяття на соціальний квартирний облік внутрішньо переміщеним особам, які не мають житла для проживання на підконтрольній українській владі території, або житло яких зруйновано чи стало непридатним для проживання внаслідок проведення антитерористичної операції, на підставі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;

віднести дітей з інвалідністю із числа внутрішньо переміщених осіб до осіб, що мають право позачергового отримання квартир або садибних (одноквартирних) жилих будинків із житлового фонду соціального призначення;

віднести осіб з інвалідністю I і II групи із числа внутрішньо переміщених осіб до осіб, що мають право на першочергове отримання квартир або садибних (одноквартирних) жилих будинків із житлового фонду соціального призначення.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава

відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (стаття 3), Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з Конституцією України держава забезпечує соціальну спрямованість економіки (частина четверта статті 13), що є основою для реалізації соціальних прав громадян, зокрема на соціальний захист та достатній життєвий рівень. Відповідно до Основного Закону України «кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло» (стаття 48), «кожен має право на житло; держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду; громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону» (частини перша, друга статті 47). Положення цих статей Основного Закону України конкретизують конституційне визначення України як соціальної держави, що передбачає участь суспільства в утриманні тих осіб, які з незалежних від них причин не мають достатніх засобів для існування.

Право на житло передбачено в міжнародно-правових актах Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи. У Загальній декларації прав людини визначено, що кожна людина має право на житло (пункт 1 статті 25). У Міжнародному пакті про економічні, соціальні і культурні права держави-учасниці визнали право кожного на достатній життєвий рівень, у тому числі на житло (пункт 1 статті 11).

Зазначене право наведено в пункті 31 частини I та конкретизовано у статті 31 частини II Європейської соціальної хартії (переглянутої), відповідно до якої держава зобов'язується вживати заходів, спрямованих на сприяння доступові до житла належного рівня; встановлювати на житло ціни, доступні для малозабезпечених осіб.

Європейський суд з прав людини у рішенні від 27 травня 2004 року у справі «Коннорс проти Сполученого Королівства» (Connors v. the United Kingdom), заява № 66746/01, пункт 82) наголосив, що «концепція «житла» має першочергове значення для особистості людини, самовизначення, фізичної та моральної цілісності, підтримки взаємовідносин з іншими, усталеного та безпечного місця в суспільстві.

Конституційний Суд України у Рішенні від 9 липня 2007 року № 6-рп/2007 зауважив, що утверджуючи і забезпечуючи права і свободи громадян, держава окремими законами України встановила певні соціальні пільги, компенсації і гарантії, що є складовою конституційного права на соціальний захист і юридичними засобами здійснення цього права, а тому відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19, частини першої статті 68 Конституції України вони є загальнообов'язковими, однаковою мірою мають додержуватися органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими особами. Невиконання державою своїх соціальних зобов'язань щодо

окремих осіб ставить громадян у нерівні умови, підриває принцип довіри особи до держави, що закономірно призводить до порушення принципів соціальної, правової держави (абзац перший підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

При цьому, згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22 березня 2002 року № 5-рп/2002 пільги, компенсації, гарантії слугують певною соціальною допомогою, підтримкою, додатком до основних джерел існування і спрямовані на реалізацію конституційного права кожного громадянина на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України) (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

Конституційний Суд України у підпункті 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 25 січня 2012 року № 3-рп/2012 відзначив, що Україна як соціальна держава, визнає людину найвищою соціальною цінністю, розподіляє суспільне багатство згідно з принципом соціальної справедливості та піклується про зміцнення громадянської злагоди у суспільстві. Одними з основних завдань соціальної держави є створення умов для реалізації соціальних, культурних, економічних прав людини та надання соціальної допомоги тим громадянам, які з незалежних від них обставин не можуть забезпечити достатній рівень життя для себе і своєї сім'ї.

Отже, держава повинна намагатись створити умови, за яких загальнодемократичні цінності зможуть співіснувати із соціальними стандартами. Це стосується також і житлової допомоги в розумінні цього Законопроекту.

Відповідно до пунктів 1, 6, 12 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основи соціального захисту; діяльність органів виконавчої влади.

Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України "Про житловий фонд соціального призначення" щодо захисту житлових прав внутрішньо переміщених осіб (реєстр. № 7304-1 від 01 грудня 2017 року), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та Солодом Ю.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ